

Nr 375

Av herr Eskilsson, och herr Nilsson, Yngve, *angående statsbidrag till hushållningssällskapens öppna kurser.*

(Lika lydande med motion nr 456 i Andra kammaren)

I statsverkspropositionen 1962, bil. 11, jordbruksdepartementet, punkt 14, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 140 000 kronor. I samband härmed har departementschefen gjort vissa uttalanden och förslag, som enligt vår mening bör uppmärksammas.

Vi finner icke anledning till invändning mot departementschefens uttalande att den med förevarande anslag avsedda verksamheten bör innefatta såväl driftsrationalisering som yttre och inre rationalisering. Däremot finner vi icke motiv för departementschefens konklusion härav, nämligen att — förutom hushållningssällskap och statsunderstödd lantbruksundervisningsanstalt — även lantbruksnämnd skall kunna anordna fristående kurser med stöd av förevarande anslag. Den nuvarande ordningen, att kursverksamheten på lantbruksnämndens arbetsfält ingår i och samordnas med sällskapets verksamhet, erbjuder betydande fördelar. Detta sammanhänger bl. a. med att sällskapets rutin och utrustning (filmer och litteratur samt apparatur av olika slag m. m.) på kursverksamhet är betydande, att sällskapen genom sina lokalavdelningar med lätthet kan kalla sina medlemmar till kurser, att en kurs med fördel omfattar ämnen och frågor från såväl sällskapets som lantbruksnämndens arbetsområde samt att den nödvändiga, lokala samordningen av kursverksamheten sker naturligt och utan större svårighet, när denna organisatoriskt sammanhålles av ett enda organ. För den nuvarande ordningens bibehållande talar även den omständigheten, att lantbruksstyrelsen så sent som år 1960 utfärdade särskilda anvisningar angående undervisningsnämnder vid sällskapen m. m., just i syfte att främja den samverkan på ifrågavarande område, som bör ske i första hand mellan sällskap och lantbruksnämnder men även mellan angivna båda organ samt skogsvårdsstyrelser och länsarbetsnämnder. Vidare må erinras om beslutet vid förra årets höstriksdag om en omändring av vissa konsulent- och instruktörstjänster hos sällskapen just med tanke på samordningen av kursverksamheten. Departementschefens förslag att jämväl lantbruksnämnd skall kunna fristående arrangera kurser på detta område skulle — om det genomföres — kunna leda till ett sönderbrytande av den goda samverkan på om-

rådet, som man ömsesidigt strävat efter och som alltmer växer fram. Vi anser oss därför icke kunna biträda förslaget.

Under förevarande punkt i statsverkspropositionen har vidare föreslagits, att den kursform, som benämnes öppna kurser, i fortsättningen icke skall stödjas med särskilt statsbidrag. Endast inom ramen för ordinarie tjänsteuppgifter skulle enligt förslaget kursanordnarna, i den mån resurserna det medger, medverka i sådana kurser. Såsom motiv för detta förslag, som innebär en mycket väsentlig förändring, har endast angivits, att i denna kursform ingår i betydande omfattning s. k. jordbrukardagar med ett stort antal deltagare.

Huvudparten av de i förevarande kursform ingående kurserna avser emellertid icke jordbrukardagar med ett stort antal deltagare utan i stället lokalt anordnade arrangemang (för ett gillesområde, en socken etc.) med ett begränsat antal deltagare. Dessa kurser, som äger rum under en eftermiddag eller en kväll, går under benämningar som fältvandringar, husdjursdemonstrationer, ensileringsdagar, ekonomikvällar och maskinvårdsdagar m. m. Exempler torde ge en uppfattning om uppläggningsformen av kurser inom ramen för den aktuella kursformen. Man har också otvetydiga belägg för att denna kursform uppskattas och passar jordbrukarna, vilka som regel har svårt att vara ifrån för en kurs på flera dagar. För att i statsbidragshänseende räknas som kurs måste enligt föreskrifterna arrangemanget innehålla åtminstone två lektionstimmar utöver tillfällen till frågor och diskussioner. Vidare skall enligt lantbruksstyrelsens föreskrifter styrelsen i varje särskilt fall pröva frågan om att i kurser anlita lärarkraft, som är bosatt utanför vederbörande sällskaps område. På grund av de begränsade resurser, som anslaget erbjuder, har sällskapen vidare i enlighet med statsmakternas intentioner särskilt under senare år alltmera övergått just till öppna kurser från övriga kursformer, vilka är mera kostnadskrävande. Vidare må anmärkas, att beträffande motsvarande kursverksamhet på fiskets område, vilken även handhas lokalt av sällskapen, innehåller propositionen icke något förslag om indragning av statsbidragsrätten för öppna kurser. Enligt vår mening föreligger alltså starka skäl för att när det gäller nu förevarande anslag icke slopa kursformen öppna kurser.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställs,

att riksdagen måtte besluta att av hushållningssällskapen anordnade öppna kurser även i fortsättningen skall vara statsbidragsberättigade.

Stockholm den 26 januari 1962

Carl Eskilsson

N. Yngve Nilsson